

SÖKANDE

SAKAB AB, (Bolaget)

Ombud: advokaten Per Molander och jur. kand. Hans Larsson, Mannheimer Swartling
Advokatbyrå AB, Box 1711, 111 87 Stockholm

SAKEN

Tillstånd enligt miljöbalken till fortsatt och utökad verksamhet vid Bolagets anläggningar för bl a behandling och deponering av farligt avfall (branschkod 92.05, SNI-kod 90.006-1 (d), 90.006-4, 90.006.6) i Norrtorp, Kumla kommun, Örebro län; prövotidsfrågor

Koordinater:x: 6555000; y:1469930; Karta 10F SV; Avrinningsområde: 121; Avd V blad 2

DOMSLUT

Miljödomstolen avslutar det prövotidsförordnande som Miljödomstolen ålade Bolaget i deldom 2003-06-13, upphäver de provisoriska föreskrifterna P1 och P2 samt föreskriver följande ytterligare slutliga villkor.

23. Vatten som kan vara förorenat p.g.a. den verksamhet som bedrivs inom anläggningen skall samlas upp och behandlas. Föroreningsinnehållet i vatten som behandlats i vattenreningsverket och som släpps till recipient får inte överskrida följande riktvärden* som månadsmedelvärden respektive momentanvärden.

	Månadsmedelvärde	Momentanvärde
Bly	0,1 mg/l	
Kadmium	0,05 mg/l	
Koppar	0,1 mg/l	
Krom	0,1 mg/l	
Kvicksilver	5 µg/l	
Nickel	0,5 mg/l	
Zink	0,5 mg/l	
TOC**	75 mg/l	
CN _{fri}		0,1 mg/l

** TOC i vatten från invallningar och dylikt som utgörs av naturligt organiskt material i form av humus och multande löv etc, får dock efter analys släppas till recipient även om halterna är högre.

pH och konduktivitet i utgående vatten får som riktvärde* inte överskrida följande värden:

pH min	5
pH max	8,5
Konduktivitet	1.200 mS/m

Det årliga utsläppet av totalkväve får som gränsvärde inte överskrida 12 000 kg.

Det totala utsläppet av kvicksilver till vatten får inte överskrida 0,25 kg/år.

*Med riktvärde avses ett värde, som om det överskrids, medför skyldigheter för tillståndshavaren att vidta åtgärder så att värdet kan innehållas.

Miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt Länsstyrelsen i Örebro län att besluta om pumpning av grundvatten eller andra åtgärder i syfte att minska grundvattenförorening om det visar sig att bolagets verksamhet orsakar sådan förorening.

Länsstyrelsen och miljö- och byggnadsnämnden har båda ansett att provotiden bör fortsätta. Som skäl härför har angetts att resultatet av pågående och planerade undersökningar och åtgärder inom ramen för bolagets "vattenplan" bör avvaktas och att föroreningsituationen i Söderhavet och Nordsjön bör beskrivas ytterligare innan slutliga villkor föreskrivs. – Miljö- och byggnadsnämnden har även ansett att ett riktvärde för COD_{Mn} bör föreskrivas.

Bolaget har i inlaga den 25 februari 2005 vidhållit att provotidsförfarandet skall avslutas. Som skäl härför har bolaget i huvudsak anfört att den utredning bolaget presenterat visar att några olägenheter för människors hälsa eller miljön inte riskerar uppkomma vid innehållande av föreslagna utsläppsbegränsningar och att de utredningar som pågår inom ramen för "vattenplanen" inte i sig bör föranleda att provotiden fortgår. Bolaget har även vidhållit att något utsläppsvillkor rörande COD_{Mn} inte behövs.

Länsstyrelsen har, såvitt bolaget känner till, inte yttrat sig över bolagets inlaga den 25 februari 2005. Miljö- och byggnadsnämnden har utan motivering vidhållit sin inställning.

Bolaget vidhåller att det nu föreligger tillräcklig utredning om verkningarna av utsläpp från vattenreningsverket och att provotiden därmed skall avslutas. Skulle ytterligare utredningar av föroreningsituationen i Söderhavet och Nordsjön anses påkallade bör sådana lämpligen utföras inom ramen för de recipientundersökningar som föreningen Kvarntorps vatten utför. Bolaget kommer vidare inom ramen för anläggningskontrollen att övervaka om utsläppen från vattenreningsverket påverkas när grundvattenpumpningen upphör eller till följd av åtgärderna enligt "vattenplanen" och åtar sig att redovisa resultatet av denna kontroll till länsstyrelsen. Skulle någon olägenhet av betydelse mot förmodan uppkomma till följd av åtgärderna har länsstyrelsen möjlighet att väcka talan om villkorsändring enligt 24 kap. 5 § miljöbalken.

Bolaget vidhåller att något utsläppsvillkor för COD_{Mn} inte är påkallat. Skulle Miljödomstolen ändå anse att ett villkor bör föreskrivas föreslår bolaget att nu gällande haltbegränsning (300 mg/l) föreskrivs.

DOMSKÄL

Prövotidsutredningen

Remissmyndigheterna anser att provotidsutredningen inte är tillräcklig för att frågan om utsläppet från reningsverket nu skall kunna avslutas. Här hänvisas bl a till att ytterligare undersökningar beträffande föroreningsituationen i Nordsjön och Söderhavet vore önskvärda och att det för närvarande är svårt att avgöra vilka krav på bästa teknik som kan ställas med stöd av miljöbalken beträffande bolagets utsläpp från reningsverket. Bolaget har upprättat ett åtgärdsprogram för att kunna behandla olika avloppsvatten mm mer differentierat, en vattenplan, vars resultat Länsstyrelsen anser ska inväntas innan provotidsutredningen kan avslutas. Enligt Bolaget har en hel del av de åtgärder som ingår i denna vattenplan nu genomförts och de återstående kan betraktas som ständiga förbättringar.

Miljödomstolen anser, till skillnad mot remissmyndigheterna, att provotidsutredningen får anses uppfylla de krav som miljödomstolen ålade bolaget i deldomen 2003-06-13, varför provotidsförordnandet nu bör kunna avslutas.

Utredningen kan indelas i två huvudfrågor, frågan om fortsatt uppumpning av grundvatten och frågan om slutliga villkor för utsläppet från bolaget vattenreningsverk.

Grundvattenuppumpningen

Miljödomstolen bedömer, liksom Bolaget och remissmyndigheterna, att de utredningar som genomförts beträffande grundvattnet i Kvarntorpsområdet tyder på att Bolagets nuvarande grundvattenuppumpningen bör kunna upphöra utan att för den skull spridningen av föroreningar från bolagets verksamhet ökar. Som bolaget redovisat är situationen nu en annan än när Koncessionsnämnden föreskrev kravet på grundvattenuppumpning. Bolaget har låtit hårdgöra en väsentligt större del av sin verksamhetsyta, vilket begränsar förorenings-spridningen till mark och grundvatten. Enligt SGU:s utredning är sandstenen förhållandevis tät, varför risken för att det skyddsvärda grundvattnet förorenas uppifrån framstår som väsentligt mindre än vad som tidigare befarats. Miljödomstolen anser att den provisoriska föreskriften P1 beträffande grundvattenuppumpning nu kan upphöra. Länsstyrelsen förordar, om mot förmodan grundvattenuppumpningen trots allt motverkat förorenings-spridning, att ett ytterligare villkor med följande innebörd införs.

Bolaget skall fortlöpande kontrollera föroreningssituationen i grundvattnet och effekterna av utebliven pumpning med avseende på föroreningssituationen. Vid behov ska pumpningen återupptas eller åtgärder vidtas för att minska förorening av grundvattnet. Detta under förutsättning att föroreningarna kan härledas till bolagets verksamhet.

Bolaget motsätter sig villkoret och föreslår följande delegation:

”Miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt Länsstyrelsen i Örebro län att besluta om pumpning av grundvatten eller andra åtgärder i syfte att minska grundvattenförorening om det visar sig att bolagets verksamhet orsakar sådan förorening.”

Vid en samlad bedömning av utredningsmaterialet finner miljödomstolen att det torde vara tillräckligt med den delegation som Bolaget föreslår.

Utsläppet från reningsverket

Bolaget har sammanställt resultaten från den samordnade recipientkontrollen inom Kvarntorp Vatten. Dessa undersökningar visar att i förhållande till Naturvårdsverkets bedömningsgrunder för vattenkvalitet i sjöar och vattendrag är halterna av bly, kadmium, koppar, krom, zink och COD_{Mn} i vatten som passerat Kvarntorpsområdet låga. Halterna av nickel är tidvis låga och tidvis måttligt höga. Nickel finns i berggrunden och förekommer både i utsläpp från SAKAB och från Yxhult-gruvan. Totalkvävehalterna är mycket höga. Sulfathalter och konduktivitet är kraftigt förhöjda i vattnet nedströms Kvarntorp. Även halterna av järn, zink och nickel är högre nedströms Kvarntorp än uppströms. Däremot ligger halterna av kadmium, koppar, bly, krom och totalkväve på samma nivå efter passage av Kvarntorpsområdet.

Bolaget har redovisat utsläppet av metaller, mineralolja och COD_{Mn} respektive TOC från reningsverket. Bolaget har för utsläppet av metaller föreslagit samma riktvärden för månadsmedelvärdena som gäller enligt den provisoriska föreskriften P2.

För kadmium, bly och kvicksilver ligger halterna ofta under detektionsgränsen. Under år 2004 redovisades för kadmium för samtliga månader ca 0,01 mg/l som månadsmedelvärden, medan det föreslagna riktvärdet är 0,1 mg/l. För kvicksilver redovisades 0,001 mg/l som motsvarande månadsmedelvärden, medan det föreslagna riktvärdet är 0,005 mg/l. Motsvarande månadsmedelvärden för bly rapporterades som 0,025 mg/l medan det föreslagna riktvärdet är 0,1 mg/l. För koppar låg utsläppen under 2004 under 0,05 mg/l med undantag för en månad då värdet 0,18 uppmättes att jämföra med riktvärdet 0,1 mg/l. Bolaget hävdar att de ovan nämnda metallerna inte ökar i recipienten vid passage av Kvarntorp, varför någon skärpning av dessa villkor inte är motiverad.

Miljödomstolen konstaterar att i jämförelse med utsläppsgränsvärden för utsläpp av avloppsvatten från rökgasrening vid avfallsförbränning 0,2 mg/l bly, 0,5 mg/l koppar, 0,5 mg/l krom samt 0,05 mg/l för kadmium är de föreslagna riktvärdena strängare för bly, koppar och krom men mildare för kadmium. Miljödomstolen godtar de föreslagna riktvärdena för bly, koppar och krom. Sak samma gäller det föreslagna riktvärdet för kvicksilver. Bolagets utsläpp av kadmium ligger med marginal under det ovan nämnda värdet 0,05 mg/l, varför en skärpning till detta värde bör ske. Den av bolaget föreslagna gränsen för totalutsläppet av kvicksilver 0,25 kg/år bör också föreskrivas.

Som framgår ovan ökar halterna av nickel och zink i recipienten vid passage genom Kvarntorpsområdet. Under år 2004 låg nickelhalterna med ett undantag (0,74 mg/l) under riktvärdet 0,5 mg/l. Samtliga månadsmedelvärden för zink låg under år 2004 under riktvärdet 0,5 mg/l. Utsläppsgränsvärdena för kondensat från avfallsförbränning är för nickel 0,5 mg/l och för zink 1,5 mg/l. Miljödomstolen bedömer med hänsyn till att nickel förekommer i berggrunden och vad som anförts ovan att de föreslagna halterna för nickel och zink kan godtas.

Miljödomstolen anser att bolagets förslag till mätning av TOC och utsläppsvärdet för TOC kan godtas. Den nuvarande momentana halten för fri cyanid bör gälla även i fortsättningen. Intervallet för pH-värdet kan godtas.

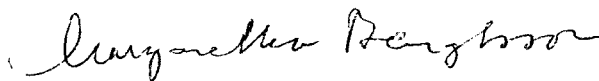
Som Bolaget påpekat är halten totalkväve hög både före och efter passage av Kvarntorpsområdet. Miljödomstolen anser liksom Bolaget att ytterligare mätningar av totalkvävehalter bör genomföras inom ramen för recipientkontrollen. Det sagda gäller även utsläppet från Bolagets verksamhet i övrigt. Föreslaget gränsvärde för utsläppet av kväve kan fastställas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, domsbilaga (TSH-MD1)

Överklagandeskrift, ställd till Miljööverdomstolen, skall inges till Stockholms tingsrätt, miljödomstolen, senast den 20 juli 2005

Carl-Axel Tidblom

Margaretha Bengtsson

I detta avgörande har deltagit rådmannen Carl-Axel Tidblom och miljörådet Margaretha Bengtsson samt sakkunniga ledamöterna Åsa Ahlgren och Rolf Hörnfeldt. Domen är enhällig.